

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi

Aneks nr 1
do
**„PROGRAMU
PAŃSTWOWEGO MONITORINGU
ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
na lata 2013 – 2015”**

Przedkładam

Zatwierdzam

.....
Piotr Maks
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska

.....
Andrzej Jagusiewicz
Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

marzec 2013 r.

Spis treści

1	Wstęp	3
4.2	Podsystem monitoringu jakości wód	4
4.2.1	Monitoring wód powierzchniowych – wody śródlądowe, wody przejściowe i przybrzeżne	4
4.2.1.1	Badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych	12

Spis tabel

4.2.1.1z	Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w zbiornikach zaporowych
4.2.1.2z	Punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu zbiorników zaporowych
4.2.1.3z	Szczegółowy zakres badań zbiorników zaporowych w roku 2013
4.2.1.4z	Szczegółowy zakres badań zbiorników zaporowych w roku 2014
4.2.1.5z	Szczegółowy zakres badań zbiorników zaporowych w roku 2015

Wstęp

W związku z decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego stwierdzającą wygaśnięcie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód powierzchniowych ze Zbiornika Sulejów, zaistniała potrzeba zweryfikowania programu monitoringu dla tej jednolitej części wód. Zbiornik Sulejów przestaje być rezerwowym źródłem wody pitnej i nie ma podstaw do kontynuowania zaplanowanego na lata 2013-2015 programu monitoringu jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Niniejszy aneks ogranicza zakres monitorowania Zbiornika Sulejów do realizacji programu monitoringu operacyjnego, monitoringu wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych i monitoringu wód powierzchniowych zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych (rok 2014) oraz badania wybranych substancji priorytetowych w ramach monitoringu operacyjnego (lata 2013-2015).

Oprócz zmiany w zakresie badań Zbiornika Sulejów, wprowadza się również zmianę polegającą na utworzeniu dodatkowego stanowiska pomiarowego do badania części elementów biologicznych i substancji priorytetowych.

W związku z powyższym niezbędne jest dokonanie zmian zapisów części rozdziału 4.2. Podsystem monitoringu jakości wód, w szczególności monitoring jednolitych części wód powierzchniowych w obszarach chronionych oraz dokonania zmian w tabelach 4.2.1.1z - 4.2.1.5z, będących załącznikiem do Wojewódzkiego Programu Monitoringu Środowiska 2013-2015.

4.2. Podsystem monitoringu jakości wód

4.2.1. Monitoring wód powierzchniowych – wody śródlądowe, wody przejściowe i przybrzeżne

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.– Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.¹) zwanej dalej ustawą – Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Zakres i sposób badań oraz kryteria oceny stanu wód określają rozporządzenia do ustawy – Prawo wodne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550).
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r., Nr 258, poz. 1549)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r., Nr 257, poz. 1545)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002r., Nr 241, poz. 2093)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r., Nr 204, poz. 1728)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać morskie wody wewnętrzne i wody przybrzeżne

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2255, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 21, poz.125, Nr 64, poz. 427, Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587, Nr 147, poz. 1033, Nr 176, poz.1238, Nr 181, poz.1286 i Nr 231, poz. 1704 oraz z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 i 227, poz. 1505

będące środowiskiem życia skorupiaków i mięczaków (Dz. U. z 2002r., Nr 176, poz. 1454) – nie mające zastosowania w woj. łódzkim.

Przy projektowaniu sieci ppk i określaniu zakresu pomiarowego w poszczególnych programach monitoringu uwzględniono również zapisy projektu nowelizacji rozporządzenia w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, które wejdzie w życie w 2013 roku.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Oceny stanu wód powierzchniowych są wykorzystywane do zintegrowanego zarządzania wodami w układzie dorzeczy; stąd konieczne jest zapewnienie spójności badań i ocen realizowanych w ramach monitoringu wód: powierzchniowych i podziemnych.

Rodzaje programów monitoringu wód powierzchniowych

Program monitoringu realizowany będzie w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, monitoringu badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych. W okresie objętym niniejszym Programem przebadane zostaną w ramach przynajmniej jednego cyklu rocznego wszystkie diagnostyczne oraz operacyjne punkty pomiarowo-kontrolne. W ramach poszczególnych rodzajów monitoringu prowadzone będą badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych wykonywane przez Wojewódzki Inspektoraty Ochrony Środowiska w Łodzi (w uzasadnionych przypadkach badania te będą uzupełnione projektami realizowanymi przez GIOŚ) oraz hydromorfologicznych wykonywane przez służbę hydrologiczno-meteorologiczną. W przypadku rzek, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził podczas poboru prób biologicznych obserwacje elementów hydrologicznych i morfologicznych. Wyniki tych obserwacji będą zapisywane w protokołach terenowych.

Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w jednolitej części wód rzecznych zawiera tabela 4.2.1.1, wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych przedstawiono w tabeli 4.2.1.2, natomiast zakres i częstotliwość badań w latach 2013-2015

zawierają tabele 4.2.1.3 – 4.2.1.5, zamieszczone na dołączonej do niniejszego Programu płycie CD.

Monitoring diagnostyczny

Monitoring diagnostyczny prowadzony jest w celu ustalenia stanu jednolitych części wód na obszarze dorzecza, zaprojektowania przyszłych programów monitoringu, dokonania oceny długoterminowych zmian stanu jednolitych części wód z powodu oddziaływań antropogenicznych oraz określenia trendów zmian stężeń substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń ulegających bioakumulacji w osadach oraz faunie i florze.

Monitoring diagnostyczny jest prowadzony również w jednolitych częściach wód powierzchniowych występujących na obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, o których mowa w art. 113 ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne w celu ustalenia stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny wielkości i wpływu odpowiednich znaczących oddziaływań na JCWP należące do obszarów chronionych lub z nimi powiązane.

Ten rodzaju monitoringu będzie obejmował szerokie spektrum pomiarów parametrów chemicznych wraz z elementami biologicznymi wspomaganymi przez odpowiednie elementy fizykochemiczne oraz hydromorfologiczne. Zakres i częstotliwość badań są określone w tabeli nr 1 załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550). W latach 2013 -2015 program monitoringu wód zostanie uzupełniony o badania i oceny ichtiofauny (badania na poziomie krajowym).

W trzyletnim okresie badań (2013 – 2015) wszystkie reprezentatywne punkty pomiarowo-kontrolne objęte monitoringiem diagnostycznym przebadane zostaną z częstotliwością nie rzadziej niż 1 raz na 3 lata (tj. każdy punkt objęty będzie przynajmniej jednym cyklem rocznym monitoringu w okresie trzech lat). Monitoring diagnostyczny przeprowadzony będzie tylko dla jcw na obszarach ochrony siedlisk i gatunków, które nie były w latach 2010-2012 objęte tym programem monitoringu.

Monitoring jakości wód powierzchniowych w sieci SoE – *State of Environment*

Porozumienie pomiędzy Wspólnotą Europejską a Polską w sprawie uczestnictwa Polski w Europejskiej Agencji Środowiska i EIONET zobowiązuje Polskę do przekazywania danych o jakości wód rzek do sieci Eurowaternet (Eionet-Waters), będącej systemem informacji i monitoringu tworzonym w celu zbierania i dostarczania Europejskiej Agencji Środowiska o stanie zasobów wód śródlądowych w Europie, ich jakości i ilości w ujęciu czasoprzestrzennym oraz zależności tych parametrów od czynników antropogenicznych. Do sieci SoE włączono wszystkie punkty pomiarowo-kontrolne objęte monitoringiem diagnostycznym.

Monitoring operacyjny

Monitoring operacyjny w operacyjnych punktach pomiarowo-kontrolnych prowadzony jest w tych częściach wód, które są zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu do roku 2015. Jego zadaniem jest dostarczenie informacji niezbędnej do oceny czy stosowane w takich częściach wód programy naprawcze osiągają swoje cele. W szczególności służą do oceny krótkoterminowych zmian jakości wód powierzchniowych. Zakres pomiarowy tego monitoringu obejmuje oprócz podstawowych wskaźników także wskaźniki specyficzne dobrane do rodzaju presji występującej w danej części wód. Reprezentatywne punkty pomiarowo-kontrolne, w których realizowany będzie monitoring operacyjny, objęte będą badaniami w zakresie elementów biologicznych i fizykochemicznych jednym cyklem rocznym. W przypadku punktów zlokalizowanych w jednolitych częściach wód powierzchniowych, w których jest lub było zlokalizowane źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych lub dla których wyniki monitoringu diagnostycznego wskazały, że jedna z tych substancji występuje w ilości przekraczającej dopuszczalne stężenia, badania elementów chemicznych będą prowadzone corocznie. Monitoring elementów hydromorfologicznych będzie prowadzony w ramach odrębnego zadania „Badania elementów hydromorfologicznych powierzchniowych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych”.

Monitoring jednolitych części wód powierzchniowych w obszarach chronionych

Monitoring obszarów chronionych został ustanowiony w celu ustalenia stanu jednolitych części wód powierzchniowych na obszarach chronionych, określenia stopnia spełnienia dodatkowych wymogów, określonych dla tych obszarów w odrębnych przepisach, a także oceny wpływu znaczących oddziaływań na jednolite części wód należące do obszarów chronionych lub z nimi powiązane oraz oceny skuteczności działań podjętych dla poprawy jakości wód uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych.

- **Monitoring jakości wód powierzchniowych zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych.**

W dniu 23 listopada 2000 r. Rada Ministrów podjęła decyzję o uznaniu całego obszaru Polski za wrażliwy na eutrofizację w rozumieniu dyrektywy Rady 91/271/EWG. Wobec tego faktu konieczne jest prowadzenie monitoringu zagrożeń powodowanych tym rodzajem presji w punktach pomiarowo-kontrolnych, w których stwierdzono występowanie ewentualnych zrzutów z oczyszczalni ścieków komunalnych. Ocena stopnia eutrofizacji wód powierzchniowych zostanie wykonana w 2016 w oparciu o wyniki badań z lat 2012 – 2015. Ocena zostanie wykonana wg zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545), metodyki opracowanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz wytycznych Komisji Europejskiej. Pod uwagę brane będą wskaźniki charakteryzujące warunki tlenowe, warunki biogenne, a także wybrany element biologiczny.

- **Monitoring jakości wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych**

Monitoring jakości wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w województwie łódzkim zaplanowany został zgodnie z Rozporządzeniem Nr 2/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów

szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 7 września 2012 r., poz. 2762).

Częstotliwość i zakres badań określona jest na podstawie tabeli nr 7 załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550), z uwzględnieniem zmian wprowadzanych w nowelizacji, która wejdzie w życie w 2013 r.

W cytowanym Rozporządzeniu Nr 2 Dyrektora RZGW w Warszawie wymieniono 26 jednolitych części wód powierzchniowych zagrożonych związkami azotu ze źródeł rolniczych na obszarze o łącznej powierzchni 130412,58 ha, obejmującym obręby geodezyjne określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia. Badania w punktach pomiarowych-kontrolnych służących do oceny jednolitych części wód powierzchniowych wskazanych jako wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych będą prowadzone z częstotliwością nie rzadziej niż 1 raz na 3 lata (tj. każdy punkt objęty będzie przynajmniej jednym cyklem rocznym monitoringu w okresie trzech lat). Monitoring jednolitych części wód powierzchniowych na obszarach OSN w latach 2013-2015 zaplanowano na 18 JCW w 22 punktach pomiarowych w rozbiciu na poszczególne lata. Natomiast w 7 JCW tj. Bzura (stare koryto), Dopływ spod Chąsna Nowego, Dopływ spod Goleńska, Dopływ spod Skierniewic, Dopływ z Bożej Woli, Dopływ ze Skowrody Północnej, Kanał Tumski uzyskanie pełnej rocznej serii pomiarowej bez oczyszczenia tych cieków z roślinności i zapewnienia przepływu jest niemożliwe. Po udrożnieniu wymienionych JCW oraz konserwacji ich odcinków ujściowych zakłada się możliwość włączenia aneksem do PMŚ wymienionych JCW do badań na lata 2014-2015. Wymieniona w rozporządzeniu Nr 2 Dyrektora RZGW w Warszawie JCW Skrwa Lewa od źródeł do dopływu spod Polesia Nowego nie została zaplanowana do badań na lata 2013-2015 przez WIOŚ w Łodzi z uwagi na trudności w poborze na jej odcinku źródłowym. Analizowana JCW zostanie objęta programem badań monitoringowych w latach 2013-2015 przez WIOŚ w Warszawie.

- **Monitoring jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia**

Aglomeracja łódzka zaopatrywana jest w wodę przeznaczoną do spożycia w większości z ujęć wody podziemnej, a częściowo z ujęcia wód powierzchniowych z rzeki Pilicy w Brzustówce. W celu określenia przydatności wód powierzchniowych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia prowadzony będzie monitoring w ppk Smardzewice na jednolitej części wód Pilica od Zbiornika Sulejów do Wolbórki (kod: PLRW20001925459), obejmującej zasięgiem ujęcie wody powierzchniowej w Brzustówce (1 ppk).

Punkt monitoringu obszarów chronionych służący do oceny wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia będzie badany w każdym roku. Częstotliwość poboru próbek wody uzależniona jest od liczby użytkowników ujęcia. Ze względu na strategiczne znaczenie ujęć wody w Brzustówce, zaopatrujących w wodę Tomaszów Mazowiecki oraz aglomerację łódzką, przyjęto częstotliwość pomiarów właściwą dla ujęcia zaopatrującego powyżej 100000 osób.

- **Monitoring jakości jednolitych części wód położonych na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych**

Natura 2000 jest programem utworzenia w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu (sieci) obszarów objętych ochroną przyrody w celu zachowania określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Podstawą dla tego programu jest Dyrektywa Ptasia [79/409/EWG] oraz Dyrektywa Siedliskowa (Habitatowa) [92/43/EWG] oraz szereg innych rozporządzeń i dokumentów wykonawczych. W ramach programu wyznaczone zostają tzw. Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk, na których obowiązują ochronne regulacje prawne. Celem monitoringu jakości wód powierzchniowych w sieci Natura 2000 jest dostarczenie danych o oddziaływaniach na chronione siedlisko lub gatunki związane z wodami powierzchniowymi. Zadaniem WIOŚ jest ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego w jednolitych częściach wód powierzchniowych występujących na tych obszarach. Monitoring jakości wód powierzchniowych w sieci Natura 2000 jest

prorowadzony na jednolitych częściach wód przepływających przez Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków oraz Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk zależne od wód powierzchniowych. Zakres badań odpowiadać będzie zakresowi określoneemu dla monitoringu diagnostycznego, przy czym badania te będą prowadzone tylko dla jcw na obszarach ochrony siedlisk i gatunków, które nie były w latach 2010-2012 objęte monitoringiem diagnostycznym. W jednolitych częściach wód występujących na obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków, które zaklasyfikowano jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych monitoring prowadzony będzie w zakresie i z częstotliwością jak dla monitoringu operacyjnego.

- **Monitoring jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych**

Monitoring jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych prowadzony przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska ma na celu ocenę stanu ekologicznego jednolitej części wód, na której zlokalizowane jest kąpielisko. Zakres i częstotliwość badań odpowiada programowi określoneemu w załączniku nr 3 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550), z uwzględnieniem zmian wprowadzanych w nowelizacji, która wejdzie w życie w 2013 r. Punkty pomiarowe wyznaczono na podstawie wykazu obszarów chronionych, zawarty w aktualnych PGW oraz wykazów kąpielisk z uchwał rad gmin, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy - Prawo wodne.

Monitoring badawczy

Monitoringu badawczy jest prowadzony w tych częściach wód, których stan jest obecnie słabo rozpoznany i niezbędne jest zebranie dodatkowych informacji oraz w tych sytuacjach w których ocena stanu wód powierzchniowych nie może być jednoznacznie określona na podstawie dostępnych wyników pomiarów. W latach 2013-2015 monitoring badawczy realizowany będzie w 3 ppk rzecznych i 2 ppk zlokalizowanych na zbiornikach. W punkcie Pichna – Izabelów na jcw Pichna do Urszulinki ustanawia się monitoring badawczy w celu porównania wyników badań interwencyjnych z badaniami całorocznymi. Punkty na zbiornikach Bugaj (jcw Strawa) i Próba (jcw Żeglina) ustanawia się w celu zbadania wpływu presji komunalnej i określenia przydatności do celów rekreacyjnych. Ewentualne zmiany programu w zakresie monitoringu badawczego nie będą wymagały aneksowania WPMŚ, zaś

informację o tych zmianach WIOŚ będzie przekazywał do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

4.2.1.1. Badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych

Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o potencjale ekologicznym i stanie chemicznym rzek, w tym zbiorników zaporowych, niezbędną do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

Podstawą do prowadzenia badań jest sieć punktów pomiarowo-kontrolnych z lat 2010 - 2012 r., z perspektywą do 2015, zweryfikowana i uzupełniona w 2012 wg zapisów rozporządzenia z 2011r., której opis został przekazany do Głównego Inspektoratu Ochrony środowiska. W okresie objętym niniejszym Programem prowadzone będą badania stanu rzek wg programu obejmującego monitoring operacyjny, monitoring badawczy i monitoring obszarów chronionych, w którym zostały przewidziane badania jakości wód, wymagane m.in. dyrektywami szczegółowymi w zakresie zanieczyszczenia związkami azotu, wykorzystania wody jako źródła zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

Częstotliwość badań będzie zróżnicowana i zależeć będzie od celu, dla którego dany punkt pomiarowo-kontrolny został wyznaczony. Wszelkie zmiany w Programie są wprowadzane poprzez aneks. W ocenie stanu ekologicznego będą stosowane metodyki badawcze określone w załączniku 2 projektu nowelizacji rozporządzenia w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, które wejdzie w życie w 2013 roku.

Oprócz badań rzek, w Programie zaplanowano badanie następujących zbiorników zaporowych:

- Zbiornik Sulejów, Zbiornik Jeziorsko, Zbiornik Wąglanka – Miedzna i Zbiornik Cieszanowice (objęte monitoringiem operacyjnym),
- Zbiornik Sulejów, Zbiornik Jeziorsko (dodatkowo objęte monitoringiem obszarów chronionych)
- Zbiornik Próba i Zbiornik Bugaj (objęte monitoringiem badawczym).

Zestawienie programów monitoringu realizowanych w okresie 2013-2015 w rzekach i zbiornikach zaporowych zawierają tabele 4.2.1.1 oraz 4.2.1.1z. Wykaz punktów pomiarowo-kontrolnych przedstawiono w tabelach 4.2.1.2 i 4.2.1.2z, natomiast zakres i częstotliwość badań w latach 2013-2015 zawierają tabele 4.2.1.3 – 4.2.1.5 oraz 4.2.1.3.z – 4.2.1.5.z, zamieszczone na płycie CD stanowiącej załącznik do niniejszego Programu.

Monitoring diagnostyczny

Monitoring diagnostyczny przeprowadzony będzie tylko dla jcw na obszarach ochrony siedlisk i gatunków, które nie były w latach 2010-2012 objęte tym programem monitoringu. Badania obejmą fitoplankton lub fitobentos, makrobezkręgowce bentosowe i makrofity, elementy fizykochemiczne oraz chemiczne.

Monitoring operacyjny

Badania obejmą elementy biologiczne i fizykochemiczne najbardziej wrażliwe na presję, której dana jednolita część wód jest poddana. W przypadku jednolitych części wód powierzchniowych, w których jest lub było zlokalizowane źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych lub dla których wyniki monitoringu diagnostycznego wskazały, że jedna z tych substancji występuje w ilości przekraczającej dopuszczalne stężenia, badania tych elementów chemicznych również będą prowadzone.

Ocena stanu jednolitych części wód.

Co roku wykonywana będzie ocena stanu jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem w roku poprzednim. W roku 2013 sporządzone zostanie zbiorcze zestawienie oceny stanu ekologicznego (lub potencjału ekologicznego) oraz stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem w latach 2010-2012. Dane z monitoringu w latach 2013-2015 posłużą do planowanej na rok 2016 aktualizacji zestawienia zbiorczego. Ocena stanu jednolitych części wód wykonywana będzie corocznie, w zakresie wynikającym ze zrealizowanego w danym roku programu badawczego (ocena stanu ekologicznego, względnie, w przypadku sztucznych i silnie zmienionych jednolitych

części wód, potencjału ekologicznego i/lub ocena stanu chemicznego), z uwzględnieniem zasady dziedziczenia oceny.

Ww. oceny wykonywane będą przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w układzie zlewniowym w oparciu o standardy zapisane w rozporządzeniach MŚ do ustawy Prawo wodne, w szczególności w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych i opracowane przez GIOŚ metodyki. Weryfikacji i scalenia wyników oceny dla obszarów dorzeczy dokonywał będzie Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Dodatkowo, zgodnie z kalendarzem wynikającym z odpowiednich przepisów i dyrektyw, wykonywane będą oceny jednolitych części wód, w których zlokalizowane zostały punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu obszarów chronionych.

Dane z monitoringu realizowanego w latach 2013-2015 posłużą do opracowania oceny stopnia eutrofizacji śródlądowych wód powierzchniowych, morskich wód wewnętrznych oraz wód przybrzeżnych, którą wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wykonają w 2016 roku. Ocena będzie obejmowała lata 2012-2015 i wykonana zostanie wg zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, metodyki opracowanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz wytycznych Komisji Europejskiej.